

Claes Davidson

Leg. läk. Spec. allm. psykiatri Leg. psykoterapeut
Privatpraktiserande psykoterapeut
Månvägen 7 181 33 Lidingö
Telefon & fax 08-640 89 40

Vilse i pannkakan

Jag vet inte om Göran Isacson själv valde rubriken på sitt inlägg, *Psykiatri är en medicinsk specialitet – punkt!* [1]. Egentligen spelar det inte så stor roll, för även om det var Läkartidningens idé kunde han ju ha protesterat emot dess kommandospråk. Det är kanske inte världens bästa idé att försöka kommendera bort misshagliga verklighetsaspekter. Dem behöver vi snarare komma överens med. Så tänker en psykoterapeut [2]. Göran Isacson prövar istället att helt enkelt omdefiniera verkligheten och kommer på det sättet fram till att psykiatrin redan har den av Werkö [3] efterfrågade lyskraften.

Psykiatrin är naturligtvis en medicinsk specialitet, det ifrågasätter ingen. Det är den *formella* sidan av saken, väsentligare är den reella. Och där är det faktiskt så att psykiatrin, hur mycket Göran Isacson än ogillar saken, är lite speciell, såtillvida att den *både* är en naturvetenskaplig och en hermeneutisk specialitet [4]. Men Göran Isacson förväxlar formellt med reellt, och symbolen med det symboliserade. Man är inte nödvändigtvis *the good guy* för att man bär vit rock. Han klarar inte att orientera sig i en disciplin som har just språket som medium, han går vilse och förstår inte att han egentligen är en frustrerad neurolog eller neurokirurg som hamnat fel. Det är ju i första hand dessa specialisters sak att ta hand om hjärnans sjukdomsprocesser.

Att framhålla det uppenbara, nämligen att psykiatrin har en naturvetenskaplig/medicinsk och en humanistisk/hermeneutisk sida, detta är inte någon dualism i stil med *kropp och själ*. Idag föreställer vi oss inte att det finns en själ, varken i tallkottkörteln eller någon annan stans. Vi förstår att "det själsliga" (eller som vi idag hellre säger: det psykologiska) *återspeglar* hjärnans mångfasetterade och komplexa funktioner. Detta har naturligtvis ingenting med dualism att göra. Det har inte ens en avlägsen likhet med den dualism som förorsakat så mycken oreda i tänkandet. Göran Isacson inför här något som icke hör hit.

Vi är bekanta med kroppsdelar som uträttar ett fysiskt arbete. Vi känner till andra, betecknade som organ, som utför kemiska processer. Men här har vi det mycket speciella fallet att ett organ ger upphov till medvetande, tankar och känslor, fenomen som inte ryms i fysiologin och som inte kan greppas naturvetenskapligt. Att förstå dessa fenomen, vad som motiverat dem, vad i dem som är problematiskt och hur de psykoterapeutiskt kan styras upp när de råkat i olag, det är en stor och grannliga humanistisk/hermeneutisk uppgift. Uppgiften omfattar också att vårda en kultur av lyssnande, hårbärgerande, empati och allt annat som hör till det vi kallar *terapeutisk hållning*. Den förutan blir psykiatrin okänslig och brutal, dum och fördummande, patogen och antiterapeutisk.

Trots detta försöker Göran Isacsson rensa psykiatrin på allt vad psykologi heter. Det skall helst bara vara naturvetenskap, sjukdomsprocess och en oemotsäglich doktorsauktoritet. Han vill således på radikalast tänkbara sätt fullfölja den utveckling som redan hunnit så förskräckande långt [5]. Sedan förvånar han sig över att bildade lekmän har kritiska synpunkter på psykiatrin, och inte sällan en avsevärd skepsis. Men det är väl klart att de förstår att någonting är gålet när psykiatern uppenbarligen förstår mindre än de själva. Det är klart att de ser att kejsaren inte har några kläder. Det är klart att de fnissar. Det gör man förresten sedan decennier [6]. Jag förstår dem, för visst är det komiskt med en psykiatri som förgäves försöker bli tagen på allvar. Men egentligen är det inte så värst lustigt om man betänker vad det betyder för dem som är beroende av psykiatrin. Föreställer man sig att man själv hamnade i den sitsen och att ingen förstod och att ingen ens ville förstå, då förbyts det lustiga i mardrömslik vanmakt.

Göran Isacsson förnekar meningen hos det psykiska symptomet. Vad säger man? Arme man! Arma patient! Hur kan man vara så till den grad inriktad på meningsförstörelse [7]?! Vad har man då i psykiatrin att göra?! - Hursomhelst, patienten behöver hjälp att förstå sitt symptom. Och den förtroendefulla och respektfulla relationen mellan patient och läkare förutsätter att läkaren förstår. Men Göran Isacsson går längre än så. Han förnekar att vi är sociala och kännande individer som har mycket – för att inte säga allt - investerat i denna vår värld och i dessa våra jordiska relationer. Eftersom det är på det viset blir naturligtvis människor nedslagna, uppgivna och förstämnda av besvikelser och svek, av övergivanden och av brist på förståelse. Med Göran Isacssons hållning gör vi det lätt för oss själva på våra patienters bekostnad: vi sviker dem. Det är i sanning ingen liten sak för en psykiater att svika sin patient. Därmed blir vi pa-togena doktorer, en del av patientens problematik istället för dess lösning [7].

Göran Isacsson vill ha en tydlig gräns mellan normalpsykologi och psykiatri. Men tänk om det inte finns någon?! Tänk om vi har att göra med ett kontinuum [4]. Tänk om våra patienter utvecklar sina symptom på samma sätt som Du och jag: genom att förneka och kommandera bort misshagliga aspekter av verkligheten, genom att hålla isär saker som hör ihop, och genom att föra samman saker som alls inte hör ihop, genom att blanda ihop symbolen med det symboliserade, det relativa med det absoluta och vice versa [4]? Tänk om den bildade personen som fnissar åt den ”viktige psykiatern” [6] faktiskt ser något komiskt? Tänk om det inte är så enkelt som Göran Isacsson önskar? Tänk om det finns paradigmatiske motsättningar mellan olika terapiformer. Det kanske inte är likgiltigt med förståelse[2, 4, 5, 7]. Tänk om.

REFERENSER

1. Isacsson G. Psykiatri är en medicinsk specialitet – punkt! Läkartidningen. 2008;105:1120
2. Davidson C. Det finns ju gränser. Stockholm: Altum 1990
3. Werkö L. Varför har psykiatrin förlorat sin lyskraft? Läkartidningen. 2007;104:2652-3
4. Davidson C. Psykoanalytisk Terapi 2:a uppl. Stockholm: Altum 1989

5. Davidson C. Inte ett öre till den offentliga psykiatrin! Svensk Psykiatri 2007;3: 32-4
  6. Rasmusson T. Hal is. Blå Tåget: Brustna Hjärtans Hotell. Vaxholm: MNW 1972
  7. Langs R. Den psykoterapeutiska sammansvärjningen (1982). Sv övers C Davidson. Stockholm: W&W 1985
- Jäv och Bindningar: Inga.